

2016-10-16

Mottagande av nyanlända barn/elever – Pågående insatser och förslag till kommande åtgärder

Insatser som pågår eller kommer igång under de närmaste veckorna

De åtgärder och insatser som redan pågår eller kommer att startas/erbjudas inom den närmaste perioden är

1. En fördjupad behovsinventering är gjord under vecka 41. Inventeringen fokuserade på kommunernas utbildningssektorer/utbildningsförvaltningars behov av nischad kompetensutveckling, rekryteringsbehov, framgångsrika exempel med goda resultat mm. Respondenter var representanterna i befintliga nätverk: Förskola, Grundskola, Gymnasieskola, Vuxenutbildning, Kvalitet, Barn-i-behov, SYV, GRAA och Introduktionsprogramsguppen.
2. SFI - GRINT – vad ger goda resultat? Redo att vidta konkreta åtgärder tillsammans med kommuner och fristående aktörer. Göra SFI regionalt sökbart för att hjälpas åt.
3. Yrkesutbildning med språkstöd intensifieras. Fem yrkesutbildningar med språkstöd, exempel integrations/boende assistent, start snarast.
4. Workshop/erfarenhetsutbyte: Workshop för nyckelpersoner på modersmålsenheter. Större konferens för erfarenhetsutbyte kring nyanländas skolgång.
5. Utbildningar: Ordna nischade yrkesutbildningar för kompetenser som behövs för att ta hand om nyanlända (till exempel boendestödjare, modersmålsstödjare).

Förslag till åtgärder/insatser efter kartläggning av kommunernas behov

Utifrån ovan nämnd behovsinventering har ledningsgruppen för GR Utbildning tagit fram följande förslag till insatser som ska presenteras och hanteras via Utbildningschefsnätverket. Förslagen utgår ifrån sex perspektiv på stöd och/eller kompetensutveckling till kommunerna. Avslutningsvis presenteras tankar kring påverkan och finansieringsmöjligheter.

1. Processtöd riktat direkt till kommun

- *Systematiskt kvalitetsarbete kopplat till nyanlända elever*
Systematiskt kvalitetsarbete handlar om att utveckla och förbättra skolans arbete. I arbetet med nyanlända ställs delvis andra krav på verksamheten, och man behöver tänka och agera specifikt utifrån denna grupps förutsättningar när det handlar om att tydliggöra elevernas upplevelse av utbildningen och övriga aspekter som är viktiga för verksamhetens kvalitet. I denna process kan Pedagogiskt Centrum erbjuda processledning och stödmaterial.
- *Undervisning kopplat till elever med svenska som andraspråk*
Elever som inte har svenska som modersmål behöver mötas på ett kompetent sätt av alla lärare. Processtöd och kompetensutveckling inom området kan både handla om ett språkutvecklande arbetssätt för alla lärare, eller en mer riktad insats till lärare som arbetar extra mycket med nyanlända elever.
- *Hur skapas effektiv samverkan inom skolan kopplat till nyanlända elever*
Nyanlända elever behöver ofta ha kontakt med många funktioner inom skolan – lärare, specialpedagoger, skolsköterka, kurator, studie- och yrkesvägledare och/eller andra nyckelpersoner. För att samarbetet ska fungera väl krävs en

förståelse för elevernas situation och en god samverkan. Processtöd inom området kan handla om en allmän kompetenshöjning för berörda grupper och/eller hjälp att strukturera samverkan.

2. Rikta frågor till nätverk

Ordförandena för nätverken får uppdraget att aktualisera flyktingsituationen i samband med nätverksmötena, sekreterarna får uppdraget att sammanställa underlag från mötena. Underlaget kan utgöra aktuell information om kommunernas behov i arbetet med kommande insatser.

Inom GR Utbildnings nätverk och grupper har bland annat följande aspekter lyfts och behandlats kopplat till nyanlända barn/ungdomar.

- Möta kommande lagförändringar om Utbildning för nyanlända elever – mottagande och skolgång (Prop. 2014/15:45)
- Mångkulturell vägledning och hur studie- och yrkesvägledare arbetar med vägledning av elever med annan bakgrund
- Nyanländas skolgång
- Placering av barn och ungdomar inom regionen och samordning av placering
- Kartläggning av nyanlända
- Stöd och riktlinjer kring validering av kunskap samt bedömning av utländska betyg
- Läromedel och digitala verktyg för elever med annat modersmål än svenska
- Snabbare etablering på arbetsmarknaden

3. Konferenser

- Konferens för Modersmålsenheter - chefer, nyckelpersoner och lärare. (ev blir den i januari)
- Konferens gällande Nyanlända - Skolchefer, skolledare och nyckelpersoner.

4. Kursutbud/Kompetensutveckling

Det kommer att erbjudas ett tjugotal olika kompetensutvecklingsinsatser under 2016 med fokus nyanlända. Utbudet bygger på inventeringen som gjordes i nätverken oktober 2015.

De kurser som redan är klara och kommer att erbjudas under våren 2016 är exempelvis

- Att organisera nyanlända elevers lärande (Anna Gunnevik)
- Hur kan det upplevas för människor från ett överlevnadssamhälle att komma till en välfärdsstat? (Per Brinkemo)
- Nyanlända elevers språkutveckling (Tore Otterup)
- Vardagsrelaterad alfabetisering (Camilla Nilsson)
- En kurs kring traumatiserade barn kommer att erbjudas och föreläsaren är vidtalad (Tomas Sjödin).

Utifrån dialog med kommuner kan ytterligare kompetensutvecklingsinsatser under 2016 utvecklas och anpassas efter specifika behov.

För information så har följande kurser erbjudits i GR Utbildnings kursutbud under hösten 2015

- Flera språk i förskolan - teori och praktik
- Flerspråkighet och språkstörning
- Språk, text och lärande - om att lyfta lärandet för både elever och lärare
- Skolgång för nyanlända - rätten till utbildning och innehållet i utbildningen
- Språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt med nyanlända för maximal utveckling hos varje individ

Som nämns ovan erbjuds från och med januari 2016 även yrkesutbildningar med språkstöd för personer som inte har svenska som modersmål samt utbildning yrkesutbildning till boendeassistent för ensamkommande barn.

5. Utredning, administrativa ingångar

GR Utbildning kan genomföra kartläggningar av organisationer kopplat till nyanlända.

6. Justering nätverk med anledning av extraordinärt läge

GR Utbildning bedömer att nuvarande nätverksorganisation kan ses över och att några grupper och/eller nätverk kan friställas från sitt uppdrag under en period framöver i syfte att möjliggöra kraftsamling kring de nätverk som har tydligast koppling till frågan om nyanlända barn/elever.

Eventuellt finns behov av upprättande av ytterligare nätverk eller att befintliga nätverk omdefinieras för att möta uppdrag kring mottagande, bedömning och placering av nyanlända. Exempelvis kan det bli aktuellt med ett nätverk för ansvariga för mottagande av nyanlända i skolan och/eller chefer för modersmålsundervisning. Tillsättandet av nytt eller ombildning av befintligt nätverk blir i sådant fall en fråga för GR Utbildnings Utbildningschefsnätverk att ta ställning till.

7. Påverkan och extern finansiering

Strategiskt påverkansarbete med relevanta externa aktörer pågår för närvarande med fokus på flykting/nyanlända perspektivet. Syftet är att säkerställa att de resurser/finansieringsmöjligheter som finns att tillgå inom ramen för bland annat EUs strukturfonder riktas rätt så att de kan användas till de behov som nu har inventerats inom GRs alla sakpolitiska områden. Exempelvis pågår dialog med Sekretariatet för Strukturfondspartnerskapet kopplat till EUs strukturfonder.

För att den typ av påverkansarbete som nu har initierats ska ge långsiktiga effekter har GR har i samråd med Göteborgs stad (inom ramen för överenskommelsen om EU-samverkan) och Sekretariatet för strukturfondspartnerskapet, SFP, säkerställt att det kommer att ske en fortsatt dialog om identifierade behov kopplat till möjligheterna inom EUs fonder och program. Det innebär bland annat att frågan om prioriteringar och finansieringsfrågor kommer att förstärkas inom ramen för den Strategiska samordningsgruppen inom VGRs Kompetensplattformensarbete. Gruppen representeras av tjänstemän från delregionerna/KF och VGR och träffas 2-4 gånger/år. Gruppen har sedan tidigare uppdrag att ta fram förslag för årliga prioriteringar och finansieringsfrågor samt omvärldsbevakning, samordning och erfarenhetsutbyte. Arbetet för gruppen samordnas av VGR. Representanter från delregionerna förankrar och samordnar frågorna inom sin delregion. Gruppens arbete återkopplas till Västgruppen som bereder ärenden till VGRs samverkansorgan Beredningen för hållbar Utveckling (BHU).